

AINE: GEOGRAAFIA**Klass: 7. klass****Aine maht 1,5 tundi**

Teemad (alateemad) ning õpitulemused	Taotletavad pädevused (aine- ja olulisemad üldpädevused-, kooli õppekava rõhuasetused) MILLISEID PÄDEVUSI ARENDATAKSE (ALA)TEEMA KÄSITLEMISEL?	Läbivad teemad MILLISED LÄBIVAD TEEMAD KUULUVAD (ALA)TEEMA JUURDE? (lühidalt lahti kirjutada või tuua märksõnad, kuidas käsitletakse)	Lõiming ja koostöö, õppekava läbimist (pädevuste arengut) toetavad tegevused MILLISEID TEGEVUSI TEHAKSE? (ainesisesed ja aineülesed projektid ja aineülene koostöö, teemapäevad, huvitegevusega seotud üritused jms)
TEEMA: KAARDIÕPETUS Õpitulemused: 1) leiab vajaliku kaardi teatmeteostest või internetist ning kasutab atlase kohanimedega registrit; 2) määrab suundi kaardil kaardivõrgu ja looduses kompassi järgi; 3) mõõdab vahemaid kaardil erinevalt esitatud mõõtkava kasutades ning looduses sammupaari abil; 4) määrab etteantud koha geograafilised koordinaadid ja leiab koordinaatide järgi asukoha; 5) määrab ajavööndite kaardi abil kellaaja erinevuse maakera eri kohtades; 6) koostab lihtsa plaani etteantud kohast; 7) kasutab trüki- ja arvutikaarte, tabeleid, graafikuid, diagramme, jooniseid, pilte ja tekste, et leida infot, kirjeldada protsesse ja nähtusi, leida nendevahelisi seoseid ning			

<p>Alateemad Inimese ettekujutus Maast Kaardid, kaartide liigid. Mõõtkava, selle kasutamine Suunad kaardil ja looduses Asukoha määramine Maal Aja erinevused Maal</p>	<p>Kultuuri- ja väärtuspädevus: maadeavastuste kaudu teiste riikide ja rahvaste kultuuripärandi väärtustamine. Sotsiaalne ja kodanikupädevus: teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides (nt paaristöö ja plaani joonistamine looduses); aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel (paaris- js rühmatööd). Enesemääratluspädevus: enese ja teiste ohutuse tagamine välitöödel Õpipädevus: kasutada õpitud (suuna ja asukoha määramine, ajaerinevus) erinevates olukordades ja probleeme lahendades Suhtluspädevus: suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii klassiruumis töötades kui välitöödel Matemaatika-,</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: oskus seostada elulisi nähtusi loodusteadusliku taustaga, näit öö ja päeva ning aastaegade vaheldumise põhjused; plaani, kaardi kasutamine tundmatus keskkonnas liikumisel; igapäevaelus toimivate loodusnähtuste seostamine praktilise tegevusega, näit mis suunas projekteerida maja, kuhu rajada kasvuhoone, kuidas määrata ilmakaari Tervis ja ohutus: koolitee kaardistamine, käitumine liikluses; liikumine looduses; suveaja kehtestamise mõju, erinevate ajavööndite vahel liikumised Teabekeskond: info otsimine ja kriitiline hindamine; infoallikate kasutusvõimaluste analüüs; objektide leidmine kaardil, atlase registri kasutamine, vahemaa leidmiseks täpseima kaardi kasutamine, oskus hinnata tulemuse täpsust; kaardi kasutamine suundade ja vahemaade leidmiseks; geograafiliste koordinaatide abil objekti asukoha leidmine kaardil ning objekti koordinaatide määramine; seoses reisimisvõimaluste avardumisega</p>	<p>Loodusõpetus: Päikesesüsteem, planeedid; Maa telje asend Põhjanaanala suhtes; Päikese asendi seos kellaajaga, aastaajalised erinevused; Maa pöörlemine ja eri piirkondade asend Päikese suhtes; Matemaatika: ruumilise taju arendamine; ruumilise keha kandmine tasapinnale ja sellega kaasnevad moonutused ; ühikud ja nende teisendamine, arvutused, täpsuse seos mõõtmega; ilmakaarte seos trigonomeetriaga, nurgakraadid; mõõtkavaga seotud ühikud, teisendused; kellaaja arvutamine; pikkuskraadide ja ajaühikute vahelise seose leidmine – näit Eesti piires päikeseaja arvutamine; Võõrkeel: geograafilised objektid; võõrkeelne kohanimedede register; Goolge Maps, Google Earth jt interaktiivsed kaardid; rahvusvahelised tähised , ilmakaared ja interaktiivsed ajavööndite kaardid; Keeleõpetus: võrdlemine, üldistuse sõnastamine, asendi kirjelduse koostamine, kohanimedede õigekiri; teksti mõistmine</p>
--	---	---	---

	<p>loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus: mõista ja kasutada sümboleid, kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt (GPS, GIS, didikaardid)</p> <p>Ettevõtlikkuspädevus: kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades (nt reisi planeerimine)</p> <p>Digipädevus: GPS, GIS, didikaardid</p>	<p>on ajavööndite kaardi kasutamise oskus oluline; atlase kasutamine kaardiülesannete lahendamiseks.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: interaktiivsed teabeallikad, kust võib leida infot planeet Maa kohta; interaktiivsete portaalidega tutvumine ja nende kasutamine vajaliku info leidmiseks; tutvumine interaktiivsete kaardistamisvõimalustega; kaasaegsed vahendid koordinaatide määramiseks, GPS-i kasutamine.</p>	<p>Ajalugu: teaduse areng, maadeavastused;</p> <p>Arvutiõpetus: tutvumine ja töö erinevate kaardi-portaalidega;</p> <p>Kehaline kasvatus: sammupaari mõõtmine, orienteerumine</p> <p>Kunstiõpetus: plaani joonistamine, töö vormistamine, loogiline leppemärkide valik;</p>
--	--	---	---

TEEMA: GEOLOOGIA

Õpitulemused

- 1) kirjeldab jooniste abil Maa siseehitust ja toob näiteid selle uurimise võimalustest;
- 2) iseloomustab etteantud jooniste ja kaartide järgi laamade liikumist ning laamade servaaladel esinevaid geoloogilisi protsesse: vulkanismi, maavärinaid, pinnavormide ja kivimite teket ning muutumist;
- 3) teab maavärinate ja vulkaanipursete tekkepõhjust, näitab kaardil nende peamisi esinemispiirkondi, toob näiteid tagajärgede kohta ning oskab võimaliku ohu puhul käituda;
- 4) toob näiteid inimeste elu ja majandustegevuse kohta seismilistes ning vulkaanilistes piirkondades;
- 5) selgitab kivimite murenemist, murendmaterjali ärakannet ja settimist ning sette- ja tardkivimite teket;
- 6) iseloomustab ja tunneb nii looduses kui ka pildil ära liiva, kruusa, savi, moreeni, graniidi, liivakivi, lubjakivi, põlevkivi ja kivistõe ning toob näiteid nende kasutamise kohta;
- 7) mõistab geoloogiliste uuringute vajalikkust ja omab ettekujutust geoloogide tööst.

<p>Alateemad: Maa siseehitus Laamad ja laamade liikumine Maavärinad Vulkaanid Kivimite teke, nende kasutamine</p>	<p>Kultuuri- ja väärtuspädevus: kultuuripärandi väärtustamine kunsti ja ehituse, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt</p> <p>Sotsiaalne ja kodanikupädevus: aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel (mõista ja tolereerida rahvusvahelist abi looduskatastroofide puhul)</p> <p>Enesemääratluspädevus: osata hinnata oma käitumist erinevates olukordades (nt reisil olles tsunami, maavärin, tuhapilved jne)</p> <p>Õpipädevus: kasutada õpitut mõistmaks miks Eestis on maakoor rahulik</p> <p>Suhtluspädevus: suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii klassiruumis töötades, kasutada õpitut erinavate probleemide lahendamiseks</p> <p>Matemaatika-,</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: looduses esinevate nähtuste kohta omandatud teadmiste rakendamine; huvi tekitamine geoloogia kui tegevusala vastu; oskus märgata looduses erinevaid kivimeid ja kasutada omandatud teadmisi nende tundmiseks; geoloogi elukutse.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: päästeaktsioonid, fondid, abipaketid.</p> <p>Tervis ja ohutus: looduskatastroofide ohupiirkonnad maailmas; kuidas käituda maavärinaohtlikus piirkonnas, rannikul tsunamiohu korral; ohutegurid vulkaanilistes piirkondades.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: kivimid kui ammenduvad loodusvarad; kaevandamise mõju keskkonnale.</p> <p>Teabekeskond: info kogumine ja töötlemine, jooniste kirjeldamine, seoste leidmine; tektooniliste nähtustega seotud meediainfo seostamine laamtektoonikaga; meediauudiste tõepärasus ja mõistete korrektne kasutamine, vulkaani leidmine kaardil; atlase kasutamine; teadmiste ja oskuste kasutamine skeemide, jooniste, piltide analüüsimisel, protsesside seostamine</p>	<p>Füüsika: temperatuur, rõhk, aine olek ja selle muutumine, sulamine, tahkumine, aine tihedus, ja mass konvektsioon, soojuspaisumine; laamtektoonika toimimine; kivimite ja vee laineline liikumine; raskusjõud, settimine, tihenemine.</p> <p>Keemia: magma keemiline koostis, mineraalid, eralduvad gaasid; keemilised elemendid ja ühendid, mineraalid, lahustumine.</p> <p>Bioloogia: kivistised, eluvormid minevikus, evolutsioon.</p> <p>Ajalugu: teaduse areng, laamtektoonika teooria tekkelugu; katastroofilised maavärinad minevikus; katastroofilised vulkaanipursked minevikus, mütoloogilised jumalad, arheoloogilised väljakaevamised; kultuurilugu, arhitektuur, ehitusmaterjalid, kivimite kasutamise seos piirkonna arenguloo ja majandusega.</p> <p>Võõrkeel: interaktiivsed mängud, BBC animatsioon; võõrkeelsed materjalid internetis, näit kivimiringe animatsioonid, sõnavara</p>
---	--	--	---

	<p>loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus: suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite abil</p> <p>Ettevõtlikkuspädevus: kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades (nt reisi planeerimine)</p> <p>Digipädevus: didikaardid, animatsioonid, filmid</p>	<p>konkreetselt nähtuse ja piirkonnaga.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: interaktiivsete kaartide ja mängude kasutamine, teadmiste omandamine animatsioonide abil; interaktiivsete kaartide leidmine ja kasutamine, kivimid kui „aken” maailma, kivimite kasutamise võimalused. kaasaegsed seiresüsteemid.</p>	<p>täiendamine.</p> <p>Matemaatika: laamade liikumiskiirus, ühikud; maavärina tugevuse mõõtmine, arvandmete tõlgendamine, tsunami liikumiskiirus, selle seostamine vahemaa ja ajaga.</p> <p>Kunstiõpetus: näit Edvard Munchi teos „Karje”</p>
<p>TEEMA: PINNAMOOD</p> <p>Õpitulemused:</p> <p>1) on omandanud ülevaate maailma mägisema ja tasasema reljeefiga piirkondadest, nimetab ning leiab kaardil mäestikud, mägismaad, kõrgemad tipud ja tasandikud (kiltmaad, lauskmaad, madalikud, alamikud);</p> <p>2) iseloomustab suuremõõtkavalise kaardi järgi pinnavorme ja pinnamoodi;</p> <p>3) iseloomustab piltide, jooniste ja kaardi järgi etteantud koha pinnamoodi ning pinnavorme;</p> <p>4) kirjeldab joonise ja kaardi järgi maailmamere põhjareljeefi ning seostab ookeani keskaheliku ja süvikute paiknemise laamade liikumisega;</p> <p>5) toob näiteid pinnavormide ja pinnamoe muutumisest erinevate tegurite (murenemise, tuule, vee, inimtegevuse) toimel;</p> <p>6) toob näiteid inimeste elu ja majandustegevuse kohta mägistel ja tasastel aladel, mägedes liikumisega kaasnevatest riskidest ning nende vältimise võimalustest.</p>			

<p>Alateemad: Pinnamood ja pinnavormid Pinnamood kaartidel Mäestikud ja mägismaad Inimeste elu mäestikes Tasandikud Inimeste elu tasastel aladel Maailmamere põhi Pinnamoe muutumine Vesi ja tuul pinnamoe kujundajatena</p>	<p>Kultuuri- ja väärtuspädevus: tajuda ja väärtustada oma seotust loodusega, inimeste elu mägedes ja tasandikel, inimene pinnamoe muutjana, väärtustada, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust maailma erinevates piirkondades</p> <p>Sotsiaalne ja kodanikupädevus: austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära ja seotust loodusoludega</p> <p>Enesemääratluspädevus: suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi (hirmud, foobiad); analüüsida oma käitumist erinevates olukordades (reisides maailma eri piirkondades)</p> <p>Õpipädevus: analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: omandatud oskuste rakendamine praktikas, pinnavormide kujutamine</p> <p>Tervis ja ohutus: omandatud teadmiste rakendamine igapäevaelus, liiklus, riietus, ohutegurid mägedes ja nendega arvestamine; ohutegurid madalikulistel rannikualadel, ehitiste rajamine rannikule; varingud, maalihked, rusuvoolud.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: looduskeskkonna hoidmine, karjäärade, aheraine- ja prügimägede rekultiveerimine, luidete liikumine, kõrbete laienemine; seos inimtegevusega ja abinõud mõjude vähendamiseks.</p> <p>Teabekeskond: atlase ja üldgeograafilise kaardi kasutamine; seoste leidmine, mõistete süstematiseerimine, ümbritseva maastiku ja looduse iseloomustamine; info leidmine suuremõõtkavaliselt kaardilt; kaardi abil pinnamoe ja maailmamere põhja iseloomustamine; pildimaterjalipõhise info töötlemine ja protsesside kirjeldamine.</p>	<p>Ajalugu minevikus pinnavormide kaitsefunktsioon, nt aluseks linnuste rajamisel, mäeahelikud ja jõeorud riigi piiridena; vanad kultuuri- ja maaviljeluspiirkonnad, näit Niiluse delta, Suur Hiina tasandik, Mesoptaamia; riigid ja piirkonnad, mille asend on seotud maailmamere põhjareljeefi kujunemisega, näit Island, Hawaii, Lihavõttesaar.</p> <p>Matemaatika: suhtelise kõrguse ja horisontaalide lõikevahe arvutamine, nõlvakaldenurk, vertikaalse ja horisontaalse mõõtkava kasutamine, ühikud, teisendused; suhteline ja absoluutne kõrgus, kõrgeim tipp, mõõtkava kasutamine mäestiku ulatuse arvutamisel, geograafilised koordinaadid;</p> <p>Arvutiõpetus: interaktiivse programmiga ristprofiili koostamine</p> <p>Füüsika: Maa sisetemperatuur ja rõhk, siseenergia, päikeseenergia ja välisjõud; temperatuuri amplituud, aine soojuspaisumine ja kokkutõmbumine, raskusjõud.</p> <p>Keeleõpetus: pinnavormi, maastiku ja teekonna kirjeldamisel oskussõna-</p>
--	---	--	---

	<p>õppimise vajadusi</p> <p>Suhtluspädevus: suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust.</p> <p>Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus: suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid.</p> <p>Ettevõtlikkuspädevus: kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades (nt reisi planeerimine)</p> <p>Digipädevus: didikaardid, animatsioonid, filmid.</p>	<p>Tehnoloogia ja innovatsioon: interaktiivsel meetodil ristprofiili koostamine;</p> <p>Google Earth-i kaartide kasutamine, süvikute uurimusmeetodid, kajalood.</p>	<p>vara kasutamine.</p> <p>Kunstiõpetus: töö vormistamine pinnavormi kujutamisel; kontuurkaardi vormistamine</p>
--	---	--	---

TEEMA: RAHVASTIK**Õpitulemused:**

- 1) iseloomustab etteantud riigi geograafilist asendit;
- 2) nimetab ning näitab maailmakaardil suuremaid riike ja linnu;
- 3) toob näiteid rahvaste kultuurilise mitmekesisuse kohta ning väärtustab eri rahvaste keelt ja traditsioone;
- 4) leiab kaardilt ja nimetab maailma tihedamalt ja hõredamalt asustatud alad ning iseloomustab rahvastiku paiknemist etteantud riigis;
- 5) iseloomustab kaardi ja jooniste järgi maailma või mõne piirkonna rahvaarvu muutumist;
- 6) kirjeldab linnastumist, toob näiteid linnastumise põhjuste ja linnastumisega kaasnevate probleemide kohta

<p>Alateemad Riigid maailmakaardil Rassid ja rahvad Rahvastiku paiknemine Tiheda ja hõreda asustusega piirkonnad Maailma rahvaarvu muutumine Linnastumine</p>	<p>Kultuuri- ja väärtuspädevus: tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega</p> <p>Sotsiaalne ja kodanikupädevus: austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära, teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme</p> <p>Enesemääratluspädevus: suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi, osata lahendada suhtlemisprobleeme</p>	<p>Tervis ja ohutus: käitumine võõras kultuurikeskkonnas, konfliktide vältimine, erinevate tavadega arvestamine; liiklus, kuritegevus.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: asustustiheduse mõju looduskeskkonnale ja loodusvaradele; rahvaarvu kasv ja selle mõju linnastumise mõju looduskeskkonnale. keskkonnale ja loodusvaradele.</p> <p>Kultuuriline identiteet: maailma mitmekesisus, sallivus ja tolerants erinevate seisukohtade suhtes, erinevate huvide vahel konsensuse leidmine; maailma keelelise ja kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine, sallivus ja tolerants; linnastumisega kaasnev multikultuursus, selle avaldumisvormid.</p> <p>Teabekeskkond: info otsimine ja töötlemine; info kriitiline analüüs ja</p>	<p>Ajalugu: riikide ja nende piiride kujunemine, ajaloolised muutused poliitilisel kaardil, riigi eripära; : maailma rahvad, rahvused, keeled, kultuurid, traditsioonid; asustuse areng, maadeavastused ja nende mõju asustuse kujunemisele; linnade kujunemine ja asend, maailma vanimad linnad.</p> <p>Ühiskonnaõpetus: riigi tähendus ja riiki iseloomustavad tunnused; riigid ja piirkonnad maailmas, riikide rühmitamine, traditsioonid.</p> <p>Keeleõpetus: mõistete kasutamine õiges kontekstis, laensõnad ja släng; sõnavara täienemine, kohanimede õigekiri ja hääldus.</p> <p>Matemaatika: andmete graafiline kujutamine, diagrammide lugemine, rahvastiku tiheduse arvutamine;</p>
--	---	--	---

	<p>Õpipädevus: suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, vajaminevat teavet riikide või linnade kohta</p> <p>Suhtluspädevus: lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust.</p> <p>Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus: mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid.</p> <p>Ettevõtlikkuspädevus: näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele.</p> <p>Digipädevus: leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust</p>	<p>töötlemine.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: interaktiivsete infoallikate kasutamine.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: sotsiaalsed probleemid, mõju elustiilile, käitumistavadele ja traditsioonidele, anonüümsusega kaasnevad probleemid.</p>	<p>protsendi arvutamine ja leidmine tulp- ja ringdiagrammil.</p> <p>Võõrkeel: rahvad, keeled; interaktiivsed kaardid/infoallikad.</p>
--	---	--	--